

(GROOT-BRITTANNI

Dieven ruziën: de crisis verscherpt de interimperialistische tegenstellen¹

De wereldwijde financiële crisis brengt nog grotere spanningen teweeg in de relaties tussen de imperialistische grootmachten. Het lijkt erop dat, hoe meer zij spreken over het coördineren van hun inspanningen om de stroom van nieuwe rampen in te dijken, hoe giftiger hun relaties worden.

Japan

Terwijl Washington verder op Tokio vertrouwt als bolwerk tegen het Chinese socialisme, is het Japanse imperialisme de vernederende voorwaarden van het IMF niet vergeten, toen het een kredietenlijn opende voor de Aziatische economie tijdens de crisis van 1997. Ook de onbetamelijke haast waarmee het VS-imperialisme belangrijke stukken van deze economieën “opslopte” tegen soldenprijzen, zit nog steeds vers in hun geheugen.

Ironisch genoeg ziet opnieuw het IMF toe op de reddingsoperatie. Maar deze keer is de bedelende hand vooral die van de VS en de EU, en een groot gedeelte van de fondsen zullen uit de Japanse kluizen komen. Washington moet niet verrast zijn als Tokio het maximum aan voordelen wil halen uit deze omgekeerde situatie.

De diepe ergernis over de imperialistische arrogantie van de VS werd samengevat in een recent artikel in de International Herald Tribune : “Zes maand eerder, heersten vijf of zes grote Amerikaanse investeringsbanken over de wereld. Zij bepaalden in feite de voorwaarden waaronder men beroep kon doen op internationale geldmiddelen; zij leidden de operaties en dicteerden in welke maatschappijen en landen men wel en niet kon investeren. Bedrijven en landen die hun raad niet opvolgden, deden dat op eigen risico. Vandaag zijn deze brutale VSinstellingen ofwel weggevaagd of onderworpen.”²

Het wekt dan ook geen verbazing dat in Japan stemmen opgaan die wensen dat Tokio het vacante leiderschap opvult!

Japan hoopt gebruik te kunnen maken van zijn enorme reserves aan buitenlandse deviezen om de infrastructuur in Azië en Afrika te helpen ontwikkelen. En daarmee eveneens de vraag naar Japanse producten op deze markten aan te zwengelen.

Ironisch genoeg zullen de Japanners hierdoor een blad uit het Chinese boek scheuren. Maar er blijft een betekenisvol verschil. Hoewel het Japanse imperialisme niet kan streven naar het vervangen van de neokoloniale uitbuiting van de VS door de eigen Japanse neokoloniale uitbuiting, blijft socialistisch China in staat om economische relaties voor te stellen, gebaseerd op gelijkheid en wederzijds voordeel.

Frankrijk

Intussen is Europa verdeeld over de beste manier om de financiële crisis aan te pakken. Frankrijk wil dat de nationale fondsen – investeringsfondsen van de overheid die meestal beheerd worden door landen uit Azië en het Midden-Oosten – middelen kunnen blijven putten uit hun 2.500 miljard dollar om de Europese economie drijvend te houden.

Niettemin, het bevalt hen niet op dezelfde manier behandeld te worden als Azië tien jaar geleden. De Franse president, Nicolas Sarkozy, voorspelde dit in Straatsburg: “Ik wil niet dat de Europese burgers binnen enkele maanden wakker worden

en er zich van bewust worden dat Europese ondernemingen toebehoren aan niet-Europees kapitaal, gekocht tegen de laagste aandelenprijs.”³

Voor Sarkozy ligt de oplossing van dit dilemma erin dat de Europese naties “hun eigen soevereine fondsen oprichten die eventueel kunnen samenwerken om een economisch antwoord te geven op de crisis”, en door de nationale ondernemingen die in gevaar zijn, te beschermen door directe staatsinterventies.

Duitsland

Terwijl Frankrijk zowel de boter als het geld van de boter wil hebben – aan de ene kant wil het de buitenlandse investeringsfondsen pluimen en aan de andere kant de “nationale kampioenen” ondersteunen – verwierpt Duitsland misprijzend het grote plan van Sarkozy.

De Duitse minister van Economie: “Het Franse voorstel om de Europese industrie te beschermen tegen buitenlandse soevereine fondsen met overheidsinvesteringen staat tegenover de succesvolle principes van onze economische politiek.”⁴

Geen enkele pan-Europese oplossing voor de kapitalistische crisis kan op succes hopen als zij niet overeenstemt met de Duitse nationale belangen.

Een verklaring voor de minder sombere kijk van Berlijn op de eigen nationale vooruitzichten kan liggen in de verschillende aard van zijn relaties met Rusland. Gedurende vele naoorlogse jaren, heeft West-Duitsland plichtsgetrouw gehandeld als Amerika’s bolwerk tegen het bolsjewisme in Europa. Het is dus niet verwonderlijk, dat de val van de Berlijnse muur door het VS-imperialisme begroet werd als een waarborg, dat het nieuwe millennium de “Amerikaanse Eeuw” zou aankondigen. Vandaag weten we dat de dingen een beetje anders zijn gelopen.

In zijn strijd om niet meegesleept te worden in de draaikolk van de door de VS veroorzaakte financiële crisis, tracht Duitsland zijn relaties met het Rusland van Poetin te versterken. Duitsland is Ruslands grootste buitenlandse handelspartner. In 2007 ging 3% van de Duitse export naar Rusland.

Meer dan 4.600 Duitse ondernemingen in de industrie- en energiesector hebben afdelingen geopend in Rusland. Duitsland betreft meer dan 35% van zijn aardgas uit Rusland. Dit kan verklaren waarom de Duitse industriëlen geen voorstander waren om Shell en BP te steunen, toen de intimidatiepogingen van deze ondernemingen tegen de Russische nationale belangen zich tegen henzelf keerden.⁵

In Washington maken sommigen zich met recht en reden zorgen over het feit dat “Duitsland zijn Atlantische banden wil losgooien en proberen om tussenpersoon te spelen tussen het Witte Huis en het Kremlin!”⁶

Ongelijke ontwikkeling

De verscherping van de crisis zal heel de imperialistische wereld confronteren met een herverdeling van de wereldmarkt in overeenstemming met het werkelijke economische potentieel van iedere speler. Dat staat haaks op de huidige verdeling van de markt met een onbetwiste VS-overheersing.

Oude allianties verzwakken en nieuwe verbonden dringen zich op: de crisis zou inderdaad eerder vreemde partners bij elkaar kunnen brengen!

Noten

1. Dit artikel is overgenomen uit Proletarian, het blad van de Communistische Partij van Groot-Brittannië (marxistisch-leninistisch), nr. 27, december 2008.
2. Martin Fackler, “Japan ziet zichzelf als een potentiële ‘witte ridder’”, International Herald Tribune, 22 oktober 2008.
3. Geciteerd door Katrin Bennhold in “Europeanen verdeeld over de idee van nationale fondsen”, International Herald Tribune, 22 oktober 2008.
4. Ibid.
5. Judy Dempsey, “Berlijn verdiept banden met Moskou”, International Herald Tribune, 22 oktober 2008.
- 6 Ibid.